

Fra Rigsdagen.

Onsdag d. 8. Januar paabegyndtes i Landstinget første Behandling af Forfatningsforslaget.

Konsejlspræsidenten sluttede sin indledende Tale med følgende Ord:

»— Jeg har glædet mig ved at se den store Tilslutning, som denne Sag (Forfatningsforslaget) har faaet i Folketinget. Det er sjældent, at en saa stor Sag møder op med et saa stort Antal Stemmer som det, der er afgivet for det foreliggende Lovforslag, men det er Regeringens Ønske, at man ad fredelig Vej, ved fredelig Forhandling skal søge — om det er gørligt — at opnaa en Overenskomst om denne for Folket og for Landet store og betydningsfulde Sag. Kan en saadan Enighed ikke opnaas med dette høje Ting, ja saa er Vejene ikke dermed lukkede. Denne betydningsfulde Sag er sat paa den politiske Dagsorden, og den gaar ikke ud igen, før der er kommet en endelig Løsning af denne Sag, som nu kræves løst af større og større Dele af vort Folk — —«.

Under Debatten faldt følgende Udtalelser angaaende Kvindernes Valgret.

Enevold Sørensen (Regeringspartiet):

»— Den første Part af Forslaget, den Del, der angaar Folketingets Sammensætning og Valgmaade, har allerede to Gange foreligget for det høje Ting, foreligget i de to sidste Samlinger. Vel er Sagen aldrig kommet ud over første Behandling, har ikke foreligget som Afstemningspunkter, men jeg har begge Gange haft Lejlighed til at kunne tilsige Regeringen vort Partis Tilslutning til Forslagets Hovedprincipper. Dette gælder altsaa Forslagets Fastsættelse af et bestemt Tal af Folketingskredse, det Spørgsmaal, som jo har givet Stødet og været Drivfjederen til Optagelsen af Arbejdet for en Grundlovsændring. Det gælder Forslagets Bestemmelser om Valgret og Valgbarhed for Kvinder i fuld Ligestilling med Mændene. Det er en stor og indgribende Sag, der her i Landet har vundet Tilslutning med enestaaende Hurtighed og Lethed. At

denne Sag, som dog vistnok er den betydningsfuldeste af alt, hvad det foreliggende Forslag indeholder, ikke er saa meget som blevet nævnt hverken under Forhandlingerne hidtil her eller i det af Højrepartiet fremsatte Forhandlingsgrundlag, maa jo vise, at den fra alle Sider har vundet Tilslutning. Det var i 1903, at en Lov for første Gang gav Kvinderne Valgret lige med Mændene. Det var til Valgene af Menighedsraad. 5 Aar efter fulgte det betydningsfulde Skridt, hvorved Kvinderne fik fuld Andel i Kommunernes Styre sammen med Mændene. Og nu, andre 5 Aar efter, foreligger et, som det synes, fra alle Sider tiltraadt Forslag om at give Kvinderne en med Mændene sideordnet Stilling paa Rigsdagen og ved Rigsdagsvalgene. Unægtelig har Kvindesagen gaaet en hurtig og let Sejrsgang her i Landet. — —«

Brandes (Det rad. Venstre): »— Men af dette Udkasts (Højres) Bestemmelser vil jeg dog gerne nævne nogle, som ogsaa i Dag er blevet nævnt. Den ene angaar Valgretten til Landstinget. Der forlanges af Vælgeren, at han skal være 40 Aar gammel. Der er i dette Øjeblik af Mænd og Kvinder mellem 25 og 44 Aar 710,000 her i Landet; de vilde ved Højres Forslag udelukkes fra at komme i Betragtning som Vælgere, og der er 630,000 over 44 Aar, der kunde komme med, forudsat at man ikke tager Hensyn til, hvad Grundloven ved sin Bestemmelse reducerer Vælgermassen med, og heller ikke til, hvorledes Højre ellers vil begrænse Valgretten. Af Mænd mellem 30 og 40 Aar, som i Øjeblikket har Valgret, er der vist 170,000, som dette Forslag altsaa vil berøve Valgretten, og det er det, jeg forstaar, ogsaa den højtærede Konsejlspræsident har imod en saadan Aldersgrænse. Altsaa Kvinderne vil man ikke give Valgret, før de er 40 à 44 Aar. Hvad vil det nu sige? Jeg skal ikke nævne Undtagelser: Jeanne d'Arc vilde være blevet brændt omtrent 20 Aar, inden hun kunde have faaet Valgret til Landstinget. Og Dronning Margrethe kunde have styret

de nordiske Riger meget længe, inden hun havde opnaaet Valgret til Landstinget. Det er jo imidlertid Undtagelser. Men en almindelig Kvinde kan vælge sig en Livsstilling, blive Sagfører, Læge, Mejeribestyrer og udføre sit Hverv; hun kan vælge sig en Mand, endogsaa en Landstingsmand, hun kan sætte Børn i Verden og opdrage disse Børn og være sin Mands, Landstingsmandens, Hjelper og sine Børns Vejleder, og hun kan se disse Børn forsørgede og forsørgende andre, men denne vidunderlige og skæbnesvangre Handling: at vælge til Landstinget, kan hun ikke naa til, før hun omtrent er Bedstemoder. — — — — —

Da det kan forudsættes, at Forslaget vil gaa i Udvalg, og da der kan blive foretaget enkelte Ændringer i Udvalget, vil jeg tillade mig at gøre opmærksom paa en ganske lille Ændring, som jeg tror burde føjes til Forslaget. Efter Forslaget vil jo Kvinder faa Valgret, det er i alt Fald givet, at hvis der overhovedet bliver nogen Forfatningsforandring, kan man være sikker paa, at Kvinder faar Valgret, det er jo alle Partier og Grupper enige om. Og jeg tror da, at der burde være en Tilføjeelse om, at Mand og Hustru ikke maa sidde samtidig i Rigsdagen. Hvis Mand og Hustru lever i et saa harmonisk Ægteskab, som det næsten altid findes her i Danmark, vil man kun faa samme Stemme, paa een Gang baade i Bas og Diskant, og hvis der skulde være Uenighed i Ægteskabet, vilde det være urimeligt, at Rigsdagen skulde blive en Art Tumbleplads for denne ægteskabelige Uenighed og bidrage til, at Opløsningen blev større indenfor Ægteskabet. Derfor vil jeg henstille, om ikke det kommende Udvalg vil tage en saadan Ændring under velvillig Overvejelse, og om den ikke ogsaa kunde vinde Regeringens Tilslutning. Jeg tror, at det i og for sig ikke var urimeligt, om man vedtog en saadan Bestemmelse. — —

Harald Jensen (Socialdemokratiet):

»— Dette Forslag bygger efter min Opfattelse ganske sindigt og fornuftigt op paa det bestaaendes Grund. De funda-